

VINNICHUK R., KRAVCHENKO L.

Poltava V. G. Korolenko national pedagogical University, Ukraine

APSIOLOGICAL APPROACH IN DOMESTIC PEDAGOGICAL SCIENCE AND PRACTICE: HISTORICAL AND PEDAGOGICAL RETROSPECTIVE

In the article actualized the valuable vision of mechanisms of transfer of social experience from generation to generation by educational means; Civilizational realities (breakdown of connections between generations, imbalance of values systems, uncertainty of spiritual orientations of youth) are found out as one of the problems of modern professional training; emphasized the importance of solving these problems on the basis of interdisciplinary synthesis and methodological and theoretical potential axiological scientific approach. A retrospective historical and pedagogical analysis of a number of researches of domestic scientists of the XIX – early. XXI centuries, dealing with the issues of the axiological nature of education and the appropriate preparation of school youth and students (P. Kapterev, G. Vashchenko, O. Vishnevsky, S. Hessen, M. Boguslavsky, V. Ginetsky, B. Bitinas, S. Goncharenko, M. Romanenko, O. Sukhomlynskaaya, etc.) who made a significant contribution to the development of the content of educational values, the identification of their structure and offered their original classifications of these samples of human culture.

It is proved that the problems of high school modern scholars and teachers-practitioners on the basis of the historical retrospective of the axiological views and methodological achievements of domestic researchers of past years consider elimination of a number of contradictions in the value orientations of students, the formation of a stable interest in those values of their future activities that carry humanistic content, provide as a basis for vocational training the unity of personal and professional development, the ability to create and broadcast systems of relevant values with All my students and colleagues. It is the axiological approach that enables, based on historical retrospective, to make an objective analysis of the leading trends in the development of modern society, and in light of this rethink the priority for today's education task, to determine the value priorities, which, on the one hand, must be consistent with the dominant at the present stage of development society values humanistic orientation, and on the other – to meet the specifics of vocational training, to ensure its orientation to the search and implementation in practice of the optimal ways of transmitting to each individual the actual social and individual values.

Keywords: *domestic pedagogy; axiological scientific approach; values of education; historical and pedagogical researches*

Стаття надійшла до редакції 17.04. 2018 р.

УДК 373.5.016:911]:37.091.32

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2019.23.183170>

ЛЮБОВ ВІШНІКІНА

ORCID ID 0000-0003-0976-5512

ТЕТЯНА ЯПРИНЕЦЬ

ORCID ID 0000-0002-5844-3520

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ПРОЕКТУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО УРОКУ ГЕОГРАФІЇ

Стаття присвячена проблемі модернізації підходів до методичних особливостей проектування компетентісно спрямованих уроків географії. Робота має теоретично-прикладний характер, вміщує структурні плани-схеми уроків географії різних типів. Здійснене обґрунтування методичних засад проектування компетентісних уроків географії відповідно до результатів наших досліджень, які були спрямовані на розроблення та впровадження осучасненої структури таких уроків.

Ключові слова: компетентісний урок географії; типи уроків; проектування уроків; макрокомпоненти; мікрокомпоненти; предметно-географічні компетентності

Вступ. У вітчизняній шкільній географічній освіті учні є центром освітнього процесу, орієнтованого на розвиток їхніх інтелектуальних і творчих можливостей. Відтепер перед учителями географії стоїть завдання, що полягає у формуванні ключових, міжпредметно-інтегральних і предметних компетентностей учнів.

Предметна географічна компетентність учнів передбачає їхню здатність застосовувати географічні знання, вміння й навички, емоційно-ціннісні ставлення, установки, комплексне й просторове бачення світу з метою вирішення життєвих завдань і розв'язання проблем. У цьому власне відбивається сутність компетентісного підходу до навчання географії, який, поруч із діяльним та індивідуально зорієнтованим, є його головним орієнтиром. Відповідно до зазначеного вище вельми актуальним є розроблення нових підходів до проектування й проведення уроку географії як основної форми організації навчально-виховного процесу.

Аналіз джерел. До розв'язання проблеми вдосконалення та підвищення ефективності уроку географії у різний час долучався доволі широкий загальновітчизняний дослідників із дидактики географії. Змісту і структурі уроку присвячували свої дослідження Л. Вішнікіна (2014) (Вішнікіна, 2016; Вішнікіна, 2017; Самойленко, Топузов, &

Вішнікіна та ін., 2014), М. Врублевська (2005) (Врублевська, 2005), С. Кобернік (2009) (Кобернік, 2009), В. Корнєєв (2007) (Корнєєв, 2007), В. Самойленко (2014) (Самойленко, Топузов, Вішнікіна, Надтока, & Діброва, 2014), та ін. Водночас питання модернізації структури уроку географії, окреслення його мети й завдань та методичних особливостей проектування вимагають подальшого дослідження.

Метою статті є обґрунтування методичних засад проектування компетентнісних уроків географії відповідно до результатів наших досліджень, які були спрямовані на розроблення та впровадження осучасненої структури таких уроків.

Викладення основного матеріалу. Згідно із компетентнісним підходом до навчання географії бачення типу та відповідної структури уроку змінюється, оскільки відбулася суттєва зміна його цільового компонента. Якщо за традиційної системи навчання географії основним завданням уроку було формування знань, умінь та навичок учнів, то за предметно-компетентнісного навчання таким завданням стало формування предметно-географічних компетентностей. Таке формування передбачає здатність учнів до застосування їхніх навчальних досягнень із метою вирішення важливих для життя завдань і розв'язання проблем географічного спрямування. Звісно, варто нині говорити про іншу типологію уроків, а саме (Вішнікіна, 2016):

- 1) вступний урок;
- 2) урок формування і застосування нових знань;
- 3) урок формування і застосування умінь та навичок;
- 4) урок поглиблення і систематизування предметно-географічних компетентностей;
- 5) урок контролю і корегування предметно-географічних компетентностей;
- 6) комбінований компетентнісний урок.

Проектування різних типів уроку здійснюється відповідно до основних вимог, що висуваються до компетентнісного уроку географії. Варто наголосити, що такий урок, як і традиційний, передусім має виконувати три основні функції – когнітивну, розвивальну й виховну.

Відповідно до сучасного бачення предметно-компетентнісного навчання географії, вимоги до компетентнісного уроку географії (КУГ) поділяються на: організаційні, дидактичні, психологічні, санітарно-гігієнічні й етичні.

Під час проектування КУГ учитель обирає ті його структурні компоненти, які оптимально забезпечують досягнення обраної дидактичної мети й дотримання всіх вимог, що висуваються до такого уроку. Функції уроку (названі вище), реалізуються вчителем у процесі формування ключових, міжпредметно-інтегральних та предметно-географічних компетентностей.

Варто зазначити, що кожен із типів КУГ має свої особливості й посідає своє визначальне місце в загальному процесі проведення навчання географії.

Крім того, особливістю КУГ будь-якого типу є, по-перше, визначення змісту окремих предметно-географічних компетентностей (фактів, географічної номенклатури, уявлень, понять, причинно-наслідкових зв'язків та закономірностей), які будуть формуватися на уроці. Таке визначення здійснюється на основі чинної навчальної програми з географії. По-друге, формування знань учнів повинно мати діяльнісний характер, передусім за допомогою виконання ситуативних прикладних завдань, спрямованих на застосування нових видів знань для розв'язування завдань, наближених до реального життя.

Доцільно окреслити методичні особливості КУГ, їхню структуру й місце у навчально-виховному процесі з географії. Так, вступний урок проводиться на початку навчального року або семестру. Його спрямовано на організацію й мотивацію навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках географії упродовж року чи наступного семестру. На цьому уроці вчитель повинен ознайомити учнів зі структурою географічного курсу, що вивчається, особливостями прийомів навчальної роботи, які використовуватимуться на уроках. До того ж, потрібно представити основні навчальні засоби, пояснити критерії і механізм перевірки й оцінювання навчально-пізнавальної діяльності та навчальних досягнень учнів.

На вступному уроці варто застосовувати нетрадиційні форми організації навчання, оскільки такий підхід зацікавлює і стимулює учнів до вивчення відповідного курсу географії. Корисним може бути представлення різноманітної довідкової й науково-популярної літератури та використання презентації як форми показу неординарної географічної інформації за допомогою сучасних апаратно- й програмно-забезпечувальних та організаційно-технологічних засобів навчання, а також проведення відповідних тематичних екскурсій тощо. Отже, структура такого уроку значною мірою залежить від технічних й організаційних можливостей його проведення. Проте проектування саме цього уроку вимагає творчого підходу вчителя.

Урок формування і застосування нових знань зазвичай розпочинає комплекс уроків різних типів, спрямований на опанування тематичного блоку окремих предметно-географічних компетентностей учнів.

Домінантною дидактичною метою уроку цього типу є формування і застосування емпіричних й теоретичних знань учнів, що реалізується через усвідомлення ними географічних уявлень, понять, термінів, причинно-наслідкових зв'язків, закономірностей, класифікацій тощо. Учитель повинен знайомити учнів із провідними географічними гіпотезами та теоріями і різноманітними фактами, що їх підтверджують. Викладання навчального матеріалу повинно мати доказовий характер й бути доступним та цікавим учням.

Після визначення і конкретизації змісту предметно-географічних компетентностей учитель повинен визначити макрокомпоненти уроку, а потім їхні складники – мікрокомпоненти й сконструювати план-схему (табл. 1.1). Послідовність компонентів власне і визначає орієнтовну етапність майбутньої їх реалізації.

Дидактична мета уроку, яку ставить перед собою вчитель у процесі проектування уроку, як конкретизація предметно-географічних компетентностей, і завдання, які він поставив перед учнями, не збігаються. Це пояснюється тим, що функції вчителя та учнів відрізняються. Учитель повинен не тільки ознайомити школярів із завданнями, що постануть перед ними, але й створити умови для розуміння змісту теми уроку та усвідомлення вагомості і послідовності шляхів її вивчення, а також для спонукання до зацікавленості предметним змістом і діяльністю із його засвоєння.

Орієнтовна план-схема уроку формування і застосування нових знань (За: Вішнікіна, 2017)

Макрокомпоненти	Мікрокомпоненти
I. Підготовка учнів до навчально-пізнавальної діяльності	1. Організація уважності учнів.
	2. Повідомлення теми, завдань і переліку предметно-географічних компетентностей уроку.
	3. Актуалізація почуттєвого й практичного досвіду учнів.
	4. Пояснення критеріїв контролю навчальної діяльності учнів.
II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів	1. Пояснення значення предметно-географічних компетентностей уроку для розв'язування життєвих завдань і проблем.
	2. Оголошення проблемного завдання чи запитання уроку.
III. Вивчення нового матеріалу	1. Актуалізація опорних географічних знань учнів.
	2. Сприймання, початкове усвідомлювання та осмислення учнями географічних фактів, номенклатури, уявлень.
	3. Формування учнями географічних понять, причинно-наслідкових зв'язків, закономірностей.
	4. Застосування учнями нових знань у практичній діяльності.
	5. Формування емоційного-ціннісного ставлення до довкілля й людської діяльності у ньому та географічного бачення світу.
	6. Виявлення зворотного зв'язку між учнями та учителем.
IV. Узагальнення й систематизування предметно-географічних компетентностей учнів	
V. Коментування домашнього завдання	
VI. Підбивання підсумків уроку	

Після визначення структури уроку вчителю доцільно скласти план-конспект уроку, який, на відміну від плану-схеми, конкретизує процес навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці. Такий план-конспект, зазвичай, містить назву теми уроку, перелік предметно-географічних компетентностей і перелік обладнання, а також визначає тип уроку.

Крім макро- й мікрокомпонентів, у плані-конспекті фіксуються методичні прийоми, форми й засоби навчання (з-поміж яких режими демонстрації, форми створення й застосування цих засобів), які обирає вчитель.

Незважаючи на те, що дотепер обов'язковість складання планів-конспектів уроків вчителями залишається питанням дискусійним, наведемо загальні рекомендації щодо його підготовки:

1. Урок має бути чітко структурованим.
2. Слід визначити часові межі реалізації кожної структурної одиниці уроку і зазначити рекомендовані методичні прийоми.
4. Навчальні й контрольні завдання мають бути чітко сформульовані з урахуванням психолого-інтелектуальних особливостей учнів.
5. Вправи, практичні та тестові завдання слід наводити у тому вигляді, в якому вони пропонуватимуться учням із зазначенням правильних відповідей.
6. Для завдань, спрямованих на оцінювання навчально-пізнавальної діяльності або навчальних досягнень учнів, треба вказувати кількість балів, за якими вони оцінюються.
7. Слід передбачити види географічних навчальних моделей, насамперед графічно-знакових, які будуть використовуватися на уроці.
8. Необхідний змістовий матеріал треба відображати у плані-конспекті стисло.
9. Слід обов'язково наводити плани характеристик географічних об'єктів вивчення й склад їхніх структурних частин тощо.
10. Перелік видів передбачених унаочнювальних засобів навчання й географічних навчальних моделей має бути занесений у список обладнання уроку.

Урок формування і застосування вмінь та навичок із географії доцільно виокремлювати як певний тип, що передбачає реалізацію «подвійної» дидактичної мети у процесі виконання низки поступово ускладнених вправ і завдань різних рівнів складності, форм й спрямування (табл. 2).

Варто зазначити, що на уроках формування і застосування вмінь та навичок учнів, зазвичай, виконуються одна чи кілька передбачених програмою практичних робіт. Загалом вчитель має змогу планувати необхідні мікрокомпоненти зазначеного уроку залежно від ступеня сформованості попередніх умінь і навичок, а також видозмінювати методичні прийоми й форми організації практичної діяльності учнів із урізноманітненням засобів навчання географії.

Урок поширення, поглиблення і систематизування предметно-географічних компетентностей учнів доцільно проводити після вивчення ними основного навчального матеріалу тематичного блоку (табл. 3). Основною дидактичною метою уроку цього типу є приведення засвоєних учнями компетентностей у злагоджену систему, що передбачає визначення діалектичних зв'язків і відношень між її елементами.

Таблиця 2

Орієнтовна план-схема уроку формування і застосування вмінь та навичок (За: Вішнікіна, 2017)

Макрокомпоненти	Мікрокомпоненти
I. Підготовка учнів до навчально-пізнавальної діяльності	1. Організація уважності учнів.
	2. Повідомлення теми, завдань і переліку предметно-географічних компетентностей уроку.
	3. Мотивування навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці.
	4. Пояснення критеріїв контролю навчальної діяльності учнів.
II. Виконання практичної роботи з географії	1. Активізація опорних знань, умінь і навичок учнів, необхідних для виконання ними практичної роботи, зокрема на основі вступних навчальних вправ.
	2. Формування в учнів умінь і навичок, потрібних для виконання ними практичної роботи, зокрема за допомогою пробних навчальних вправ.
	3. Застосування учнями з метою закріплення отриманих умінь і навичок у стандартних і нестандартних умовах через тренувальні і навчальні вправи з вибіркоким оцінюванням.
	4. Творче застосування вмінь і навичок учнів на основі творчих навчальних вправ із вибіркоким оцінюванням.
	5. Узагальнення й систематизування результатів практичної роботи. Звітування учнів про способи й результати її виконання та аналіз здобутих результатів.
III. Контроль і корегування оволодіння учнями алгоритмом виконання практичної роботи (контрольні вправи репродуктивного, продуктивного, проблемного та творчого рівнів)	
IV. Коментування домашнього завдання	
V. Підбивання підсумків уроку	

Таблиця 3

Орієнтовна план-схема уроку поглиблення і систематизування предметно-географічних компетентностей (За: Вішнікіна, 2017)

Макрокомпоненти	Мікрокомпоненти
I. Організація навчально-пізнавальної діяльності учнів	1. Організація уваги й роботи учнів.
	2. Повідомлення теми, завдань і переліку предметно-географічних компетентностей уроку.
	3. Мотивування навчально-пізнавальної діяльності учнів.
	4. Ознайомлення учнів із формами проведення уроку й критеріями оцінювання їхньої навчальної діяльності та навчальних результатів.
II. Поширення, поглиблення й систематизування предметно-географічних компетентностей учнів	1. Узагальнення й поширення географічних емпіричних знань учнів: фактів, номенклатури та уявлень.
	2. Повторення, узагальнення, поглиблення й систематизування географічних понять, причинно-наслідкових зв'язків та закономірностей.
	3. Застосування знань і вмінь учнів на продуктивному, проблемному та творчому рівнях (виконання практичних завдань)
	4. Виконання завдань на розвиток емоційно-ціннісного ставлення учнів до довкілля й людської діяльності у ньому та географічного бачення світу.
III. Оцінювання навчально-пізнавальної діяльності й навчальних досягнень учнів	
IV. Коментування домашнього завдання	
V. Підбивання підсумків уроку	

Такі уроки найчастіше проводять у нетрадиційній формі із застосуванням інтерактивного режиму навчання. При цьому взаємонавчання учнів сприяє організації їхньої свідомої навчально-пізнавальної діяльності. Доцільним є також запровадження ділових ігор, оскільки їх спрямовано на розвиток самонавчання учнів й організацію ділових стосунків між ними, останні сприяють взаємодопомозі в опануванні прийомів зазначеної діяльності.

На кожному із розглянутих раніше типів уроків ставиться одна основна дидактична мета. Але аналіз шкільної практики навчання географії свідчить, що найбільш розповсюдженими є комбіновані уроки, які можуть поєднувати декілька видів такої мети. При цьому слід пам'ятати, що чим більше видів дидактичної мети інтегрується на одному уроці, тим важче їх реалізувати в умовах дефіциту часу. Найчастіше поєднують дві дидактичні мети – формування нових знань та контроль і корекцію навчальних досягнень учнів.

Орієнтовний план-схема уроку контролю і корегування предметно-географічних компетентностей
(За: Вішнікіна, 2017)

Макрокомпоненти	Мікрокомпоненти
І. Організація навчально-пізнавальної діяльності учнів	1. Організація уваги й роботи учнів.
	2. Повідомлення теми, завдань і переліку предметно- географічних компетентностей, що мають перевірятися й оцінюватися на уроці.
	3. Мотивування навчально-пізнавальної діяльності учнів.
	4. Ознайомлення учнів із критеріями оцінювання навчальних досягнень.
II. Тематичний (підсумковий) контроль і корегування предметно-географічних компетентностей учнів	1. Перевірка й оцінювання знання учнями географічних фактів, географічної номенклатури, рівня сформованості географічних уявлень із вивченої теми (або тем).
	2. Перевірка й оцінювання рівня сформованості географічних понять, причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей.
	3. Перевірка й оцінювання досвіду застосування учнями знань і вмінь на репродуктивному й продуктивному рівнях (репродуктивні та продуктивні завдання).
	4. Перевірка й оцінювання досвіду застосування учнями знань і вмінь у змінених або нових умовах із метою здобуття нових знань (проблемні та творчі завдання).
	5. Виконання проблемних і творчих завдань на виявлення рівня сформованості емоційно-ціннісного ставлення учнів до довкілля й людської діяльності в ньому та географічного бачення світу.
III. Аналіз, оцінювання та повідомлення результатів контролю навчальних досягнень учнів	
IV. Коментування домашнього завдання (за потреби)	
V. Підбивання підсумків уроку	

Проектування комбінованого уроку вимагає його ретельного конструювання й застосування оптимального поєднання дидактичних інструментів (методів, методичних прийомів, засобів і форм організації навчально-пізнавальної діяльності учнів).

Висновки. Розв'язання будь-якого завдання сучасної географічної освіти зумовлене особистісним потенціалом учителя, його загальною культурою й компетентністю. Професійна компетентність учителя передбачає, передусім, педагогічну майстерність, професійну поведінку, емоційну гнучкість і здатність до самовдосконалення.

Формула ефективності компетентісно-формувального уроку географії містить три взаємопов'язаних складники, що зумовлено мірою: ретельності підготовки уроку, творчості педагогічної діяльності на ньому й результативності його проведення. Проектування уроку вчителем, зазвичай, триває значно довше, ніж його проведення, проте оцінюється урок саме за його кінцевим результатом. Самовдосконалення вчителя пов'язане із його здатністю ставити за основну мету професійне зростання й вибирати способи її досягнення.

Список використаних джерел

- Вішнікіна, Л. П. (2016). Компетентісно-формувальний урок географії. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Географічні науки»*, 5, 83-88.
- Вішнікіна, Л. П. (2017). *Компетентісне навчання географії в основній школі*: монографія. Полтава: АСМІ.
- Врублевська, М. О. (2005). *Секрети успішного уроку географії*. Харків: Основа.
- Кобернік, С. (2009). Мотиваційний компонент сучасного уроку географії в основній школі. *Географія та основи економіки в школі*, 11/12, 2-8.
- Корнеев, В. (2007). Урок географії: загальні вимоги, типи і структура. *Географія та основи економіки в школі*, 3, 2-5.
- Самойленко, В. М., Топузов, О. М., Вішнікіна, Л. П., Надтока, О. Ф., & Діброва, І. О. *Дидактика географії*. Київ: Педагогічна думка.

References

- Kobernik, S. (2009). Motyvatsiyniyi komponent suchasnoho uroku heohrafii v osnovnii shkoli [Motivational component of modern geography lesson in primary school]. *Heohrafiia ta osnovy ekonomiky v shkoli* [Geography and fundamentals of economics at school], 11/12, 2-8 [in Ukrainian].
- Kornieiev, V. (2007). Urok heohrafii: zahalni vymohy, typu i struktura [Geography lesson: general requirements, types and structure]. *Heohrafiia ta osnovy ekonomiky v shkoli* [Geography and fundamentals of economics at school], 3, 2-5 [in Ukrainian].

Samoilenko, V. M., Topuzov, O. M., Vishnikina, L. P., Nadtoka, O. F., & Dibrova, I. O. *Dydaktyka heohrafii [Didactics of Geography]*. Kyiv: Pedahohichna dumka [in Ukrainian].

Vishnikina, L. P. (2016). Kompetentnisno-formuvalnyi urok heohrafii [Competence-forming lesson in geography]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii «Heohrafichni nauky» [Scientific Bulletin of Kherson State University. Geographical Sciences Series]*, 5, 83-88 [in Ukrainian].

Vishnikina, L. P. (2017). *Kompetentnisne navchannia heohrafii v osnovnii shkoli [Competent Geography Education in Primary School]*: monohrafiia. Poltava: ASMI [in Ukrainian].

Vrublevska, M. O. (2005). *Sekrety uspishnoho uroku heohrafii [Secrets of a successful geography lesson]*. Kharkiv: Osnova [in Ukrainian].

VISHNIKINA L., YAPRYNETS T.

Poltava V. G. Korolenko national pedagogical University, Ukraine

DESIGNING A GEOGRAPHY COMPETENCE LESSON

An analysis of school geography teaching practices shows that the most common are combined lessons that can combine several types of such goals. Keep in mind that the more types of didactic purpose you integrate in one lesson, the more difficult it is to realize them in a time-deficient environment. Most often, they combine two didactic goals - the formation of new knowledge and the control and correction of students' academic achievement.

Designing a combined lesson requires its careful design and application of the optimal combination of didactic tools (methods, methodical techniques, tools and forms of organizing students' educational and cognitive activity).

This article is devoted to the problem of modernization of approaches to methodological features of designing competently directed geography lessons. The work has theoretical and applied character, contains structural plans-diagrams of geography lessons of different types. We substantiated the methodological principles of designing competent geography lessons in accordance with the results of our research, which were aimed at developing and implementing a modernized structure of such lessons.

Keywords: *competence geography lesson; types of lessons; lesson design; macro components; micro components; subject-geographical competences*

Стаття надійшла до редакції 24.03.2018 р.

УДК 378.016:81'243]:004(075.8)

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2019.23.183171>

ВАЛЕНТИНА ВОСКОБОЙНИК

ВАЛЕНТИНА ІЩЕНКО

АЛІНА КРИШТАЛЬ

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ЗВО

У епоху глобалізації іноземна мова є важливим засобом міжкультурного спілкування, а отже пошук ефективних методологій та принципів розробки навчально-методичних матеріалів має відповідати вимогам сучасності та бути спрямованим на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання.

Стратегічними напрямками розвитку сучасної вищої освіти є формування у майбутніх фахівців важливих мовленнєвих компетентностей, які необхідні для обраної професійної діяльності. На сьогодні вивчення іноземних мов неможливе без комп'ютерних технологій. Все актуальнішим завданням є розробка на їхній основі і використання в навчальному процесі електронних навчальних посібників. Саме тому мета статті полягає у визначенні лінгводидактичних засад розробки електронних навчальних посібників з іноземної мови в немовних ЗВО та аналізі особливості їх структури й використання для формування різних складових іншомовної компетенції майбутніх фахівців.

Ключові слова: електронний навчальний посібник; лінгводидактичні принципи; методичні засади; структура; компетентності

Постановка проблеми. Мобільність громадян різних країн у міждержавному, мультинаціональному та полікультурному просторі, викликана інформатизацією суспільства, глобалізацією та інтенсифікацією міжнародних контактів у різноманітних сферах життєдіяльності, перетворює іноземну мову на важливий засіб міжкультурного спілкування. Лінгводидактичні засади розробки дистанційних курсів з іноземної мови для